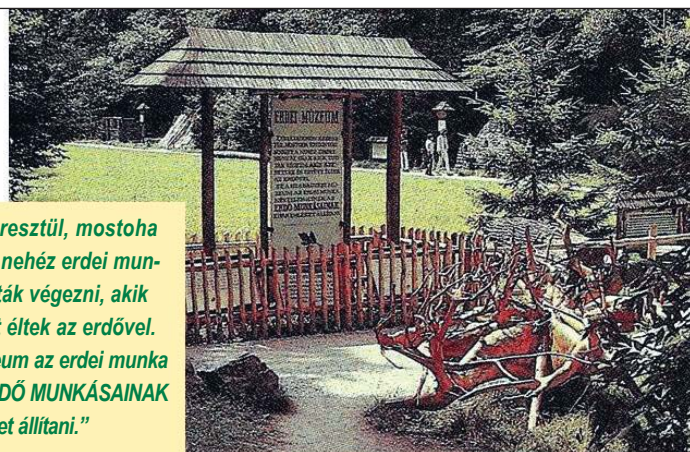

„Évszázadokon keresztül, mostoha viszonyok között a nehéz erdei munkát csak azok tudták végezni, akik szerették és együtt éltek az erdővel. Ez a szabadtéri múzeum az erdei munka névtelenjeinek, az ERDŐ MUNKÁSAINAK kíván emléket állítani.”

Erdészeti múzeumok a szilvásváradi Szalajka-völgyben

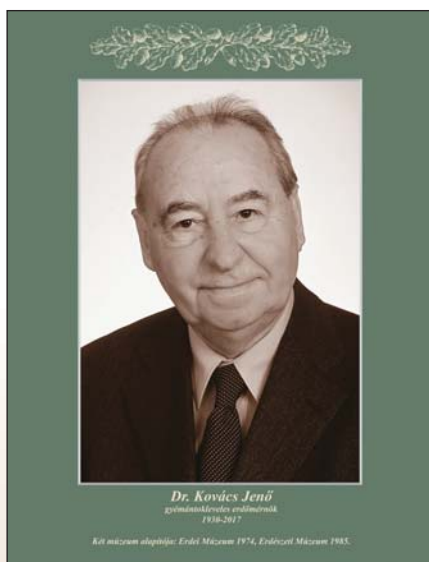
1954-ben a Szilvásváradi Erdészeti múzeum kezdte szakmai pályafutását a friss diplomás erdőmérnök: Kovács Jenő, az Egri Erdőgazdaság későbbi vezérigazgatója. Szilvásváradon először gyakornok, majd műszaki vezető, utána Bélapátfalván műszaki vezető, erdészvezető, 1960-tól főmérnök, 1978-tól igazgató, 1983-tól vezérigazgató nyugdíjba vonulásáig (1990).

Kovács Jenő kreatív személyiség volt, aki mindig az újat kereste, szinte minden munkakörében újításokkal, találmányokkal vitte előre a munkafolyamatokat. Az Erdei Múzeum gondolata már Szilvásváradon, gyakornoki évében felmerült benne, a szépséges Szalajka-völgyet alkalmazni találta arra, hogy az erdő munkásainak nehéz életét, munkakörülményeit bemutassa, megőrkítse a

nagyközönség számára. Álmának megvalósítására 15 évvel később a 70-es években került sor, amikor előtérbe került az erdők közjóléti szerepe, erre a célra különböző forrásokból lehetett pályázni. Kovács Jenő ekkor már mint a Mátrai Állami Erdőgazdaság igazgatóhelyettes főmérnöke, kézbe vette a múzeum kérdését, és elindította megvalósítást.

Az alapgondolatot a múzeum bejáratánál elhelyezett emléktáblán olvashatjuk: „...Ez a szabadtéri múzeum az erdei munka névtelenjeinek, az ERDŐ MUNKÁSAINAK kíván emléket állítani”.

A főmérnök elképzelése alapján 1970-ben elindultak a munkálatok, ebben három személyt kell megemlítenem: Schmotzer András, aki ekkor a Szilvásváradi Erdészeti erdőművelési műszaki vezetője, Goldbach Károly fahasználati műszaki vezetőt és Simon Károly erdészt. Simon Károly, a mindenki által jól ismert Karcsi bácsi, a halászat főnöke volt, ő volt akkor az egész Szalajka-völgy gazdája, a múzeum kivitelezésében ő tette a legtöbbet.

Dr. Kovács Jenő gyémántdiplomás erdőmérnök

Az 1970–1974-ig tartó kivitelezést, a múzeumi tárgyak összegyűjtését mindvégig Kovács Jenő irányította, szervezte, tartotta a kapcsolatokat országszerte, külfölddel is kapcsolatba lépett.

A források biztosítása mellett természetesen arra is szükség volt, hogy a szilvásváradi kollégák teljes vállszélességben az ügy mellé álljanak.

A gazdag kiállítási anyag szinte teljességében bemutatja az erdőben folyó munkálatokat: a fatermelést, a mész- és szénégetést, az erdei lakókunyhókat, a faanyagmozgatás különböző módozatait, régi eszközöket és még sok minden más.

A múzeum felavatására az 1974-es vándorgyűlésen került sor, ekkor mutatták be a vándorgyűlés nagyszámú közönségének.

A bejárás részt vett: dr. Madas András miniszterhelyettes, Antal Pál párttitkár, dr. Kovács Jenő főmérnök, Vaskó Mihály első titkár, dr. Dimény Imre MÉM miniszter, Adamkó József igazgató, Schmotzer András műszaki vezető, dr. Sali Emil főosztályvezető, Simon Károly erdész.

Az avatás utáni bejárás

Múzeumi részletek

A létesítmény hamarosan népszerűvé vált, szilvásvárad Szabadtéri Erdei Múzeum néven vonult be a köztudatba. Látogatottsága azóta is töretlen, Akkor még erdei iskola nem volt, a 70-es években iskolák kisebb-nagyobb csoportjai eljöttek ide, hogy az erdővel, az erdészeti munkákkal ismerkedjenek.

Dr. Kovács Jenő: Szalajka-völgyi Erdei Múzeum

Az átadást követően jelent meg dr. Kovács Jenő főmérnök tollából a *Szalajka-völgyi Erdei Múzeum* című könyv, amely a múzeum részletes ismertetésén kívül a Szalajka-völgy történetével is foglalkozik. A kiadvány három kiadást ért meg.

Egy évtizeddel később, 1980-ban felmerült egy zárttéri múzeum létrehozásának ötlete. Látva a nagy közönség egyre növekvő érdeklődését az erdő és az erdészeten folyó munkák iránt, Zilahy Aladár kiváló erdőmérnök javaslatot tett a nagy tó alatti régi erdész-ház – akkoriban Király-féle házként emlegették – zárttéri múzeummá való átalakítására.

Kovács Jenő igazgató azonnal magáévá tette a gondolatot, megnyerte az Erdészeti és Faipari Hivatal támogatását és elindította a munkálatokat. A nagy feladattal megbízta Zilahy Aladárt – Ali bácsit – aki már ezt megelőzően is rendelkezett sokféle dokumentummal, fényképekkel, történeti adatokkal, munkaköréhez tartoztak a közjóléti feladatok.

A múzeum épülete a felújítás előtt és után

A Király-féle – műemléki védettségű – ház régen az ún. „bányagrófság” épülete volt, ez lényegében a térségben működött vashányák felügyeletét látta el. Pallavicini idejében a gróf erdejét kezelő főmérnök – Király Lajos erdőmérnök – lakott itt a családjával 1949-ig, innen a Király-féle ház elnevezés.

Itt működött egy ideig a Hármasküti Üzemegység, aztán erdészeti dolgozók laktak itt. Először fel kellett újítani a leromlott épületet, és át kellett alakítani az új funkcióhoz. Mindez már Zilahy Aladár vezetésével történt, aki elindította a múzeumi tárgyak, kiállítási anyagok gyűjtésének véget nem érő hatalmas munkáját. A szabadtéri múzeum elsősorban az erdőben folyó munkákat mutatja be, és a sokszor kegyetlen körülmények között dolgozó emberekről szól, a zárttéri múzeum pedig az erdészet, az erdőgazdálkodás teljes sokrétű tevékenységét felöleli. A cél az volt, hogy a kívülállókat ezzel „bevigyék a kulisszák mögé”.

A múzeum kiállítási anyaga Zilahy Aladár gyűjtőmunkájának eredménye, a külföldi társegyesületek ajándékai pedig Kovács Jenő kapcsolatai révén kerültek a kiállítóterembe. Zilahy Aladár mindvégig szoros kapcsolatban állt *Kotlár Károly* erdőmérnök muzeológussal, a Mezőgazdasági Múzeum főosztályvezetőjével, aki az installációs munkákat végezte. Külön említést érdemel a szépséges dioráma, melynek háttérképe Muray Róbert festőművész alkotása.

Az 1985. évi egri Vándorgyűlésen avatták fel a létesítményt Szilvásvárad Erdészeti Múzeum néven. Az erről készült fotón a következő személyek láthatók: *dr. Herpay Imre* OEE elnök, *dr. Kovács Jenő* vezérigazgató, mint alapító, *dr. Váradi Géza* hivatalvezető-helyettes és Zilahy Aladár, a múzeum megalkotója és első vezetője (1985–2005).

Az avatás

Az avatással nem ért véget a gyűjtőmunka, Zilahy Aladár továbbra is fáradhatatlan szorgalommal végezte a múzeum gyarapítását, és közben csoportok részére tárlatvezetéseket tartott nagy szakértelemmel. Az ő tollából jelent meg az *Erdészeti Múzeumegyüttes Szilvásvárad* című kiadvány, melyben teljes részletességgel feldolgozta a múzeumok kiállítási anyagát, a múzeumegyüttes három bemutatóhelyét, ezek: a Szabadtéri Erdei múzeum, az Erdészeti Múzeum (zárttéri), és a Sikló-felső állomás.

A múzeumegyüttes vezetői: Zilahy Aladár 1985–2005, Doros István 2005–2011, Schmotzer András 2011–2019, Zsidai Sára 2019–.

A Simon Károly-emléktábla avatása (2009)

2009-ben az Erdőgazdaság emléktáblát helyezte el a múzeum külső falára: ezzel ismertük el Simon Károly kiváló erdész fáradhatatlan munkásságát az Erdei Múzeum létrehozásában, a pisztrángtenyésztésben és a Szalajka-völgy fejlesztésében.

A fotón *Leic József* korábbi erdészvezető, *Grédics Szilárd* erdészvezető és *Doros István* múzeumvezető látható.

2014-ben Schmotzer András múzeumvezető irányításával *Király Lajos* emlékszobát alakítottak ki és emléktáblát helyeztek el az épületre. Király Lajos Pallavicini őrgróf vezető főmérnöke (erdőmestere) volt, aki kiváló szakemberként beírta magát az erdészeti történetébe. Az avatáson jelen volt Dobre-Kecsmár Csaba vezérigazgató, a népes Király család több tagja, köztük Király Ilona, aki 1956-ban Kanadába települt az egyetemista csoporttal. Versesköteteivel vált ismertté nálunk.

2009–2014 között az Egererdő Zrt. nagyszabású felújítást hajtott végre a szabadtéri Erdei Múzeumban. A múzeum létesítményeit teljességgel újjáépítették és kibővítették, egyúttal a Szilvásváradai Erdei Iskola számára is végeztek jelentős beruházásokat. A feladatot Grédics Szilárd erdészvezető és munkatársai végezték el a pályázatoktól a kivitelezés átadásáig.

Az átadáson részt vett *Fazekas Sándor* akkori földművelésügyi miniszter, *Horváth László* kormány megbízott, *Dallos Andor*, a Ménesgazdaság igazgatója, *Dobre-Kecsmár Csaba*

A felhívítás átadása (2014)

Az Erdészeti Múzeum névadó ünnepe

A képen az ünnepség résztvevőit látjuk, akik a múzeumok létrehozásához és működéséhez kisebb-nagyobb mértékben hozzájárultak: *Grédics Szilárd*, *Goldbach Károly*, *Doros István*, *Szántósiné Stefán Zsuzsa*, *dr. Kovács Jenő*, *Pozsgai Sándorné*, *Zilahy Aladár*, *Schmotzer András*, *Zilahy Aladárné*, *dr. Jung László* és *Majoros Margit*.

A képen nem szerepel, de itt kell megemlítenem *Leic József*

névét, aki 26 éven át volt erdészvezető Szilvásváradon. Azzal járult hozzá a múzeumok képanyagához, hogy táblákat készített a Szilvásváradon tevékenykedő erdészvezetőkről, a művészi tehetségű erdészekről és az erdészeti többi alkalmazottjáról. Antal József pedig a felújítások aktív részeseként és a Szilvásváradai Erdei Iskola vezetőjeként érdemel elismerést. Doros Istvánhoz gyermekkori emlékek fűznek, a Doros testvérpárral – Bélával és Pistával – együtt végeztünk csemetekerti munkákat a Bükk-fennsíkon Goldbach

Karcsi bácsi keze alatt az 50-es években. Ő nyugdíjas múzeumvezetőként elvégezte a kiállítási anyagok rendszerezését.

Fentiekben a szilvásváradai múzeumok fél évszázados történetének fontosabb eseményeit tartam kedves olvasóim elé. A múzeumokat erdészeti emlékeink megőrzésének fontos eszközeinek tartom, bízom abban, hogy a mai és a következő nemzedékek is hasonló szemlélettel fogják kezelni és óvni ezt a felbecsülhetetlen nagy értéket.

Wagner Tibor okl. erdőmérnök

Király Lajos emlékszoba avatása (2014)

vezérigazgató. A megújult létesítményt Antal József műszaki vezető mutatta be, ő végig aktív részese volt a felújítás előkészítésének és kivitelezésének.

A Szalajkai Múzeum történetének nevezetes eseménye volt 2009-ben a névadó ünnepség. Ekkor kapta a létesítmény a Zilahy Aladár Erdészeti Múzeum elnevezést. Méltó elismerése volt ez annak a hatalmas, vasszorgalommal végzett munkának, amellyel Zilahy Aladár a múzeumot létrehozta és gyarapította évtizedeken keresztül.